

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMĚŘI A MĚSTĚ PRAŽSKÉ
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMĚŘI

PŘEDNÍ ZPRÁVA
VÝZKUMŮ

VÝZKUMŮ
VÝZKUMŮ

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

ky v podloží šterkopisku, a jak se zdá, vymezovaly nějakou suterénní místnost, snad sklípek.

Zámek Hlučín. Kostelní ul. 4. Novověk. Dlažba. Záchranný výzkum.

V rámci úprav zámeckého areálu před zprovozněním severního křídla (zřízení knihovny a literární čajovny) došlo v průběhu listopadu 2004 rovněž k úpravám části nádvoří (NPÚ Ostrava akce č. 93/04). Byl odstraněn souvislý asfaltový povrch s podkladovou vrstvou makadamu o síle místy až 30 cm včetně vrstvičky zeminy pod ním. Ta ležela přímo na starém dláždění z říčních valounů v pískovém loži, respektive jeho relikttech, neboť množství inženýrských sítí, které nádvoří v průběhu posledních dvou staletí prořezaly, značně narušilo jeho celistvost. Ostrůvky dlažby byly před jejím snesením a předdlážděním bedlivě dokumentovány, neboť jsou důležitým indikátorem neporušených souvrství pod nimi – alespoň od počátku 19. století, kdy byla s největší pravděpodobností instalována.

Hana Teryngerová, NPÚ, ú. o. p. Ostrava

Résumé

Hlučín (Bez. Opava). Parz. N. 349/1, 4430/11, 4485/1. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

Hlučín (Bez. Opava). Schloß. Kostelní Str. 4. Mittelalter, Neuzeit. Schloss, Befestigung. Rettungsgrabung.

Hlučín (Bez. Opava). Schloß. Kostelní Str. 4. Mittelalter, Neuzeit. Schloss, Befestigung. Rettungsgrabung.

Hlučín (Bez. Opava). Schloß. Kostelní Str. 4. Neuzeit. Schloss, Pflasterung. Rettungsgrabung.

HODONÍN (okr. Hodonín)

Národní třída. Středověk. Novověk. Záchranný výzkum.

Záchranným výzkumem Masarykova muzea v Hodoníně se při pokládce optického kabelu mezi budovami městského úřadu v srpnu 2004 podařilo zachytit stratigrafii středověkého a novověkého vývoje města Hodonína. Místo nálezů v nadmořské výšce cca 166 m n. m. je na ZM ČR 1 : 10 000, kladový list 34-24-02, určeno bodem o souřadnicích 458/336 mm od Z/J s. č. Přestože byla nálezová situace značně postižena již dříve uskutečněnými výkopy pro inženýrské sítě, bylo možno na některých místech ve stěnách výkopu i z nálezů keramických fragmentů z nich pocházejících, zvláště v místech současné fary, identifikovat, že na pískové podloží nasedala vrstva s nálezy druhé poloviny 13. století, tedy z období po založení města. Poté následovalo souvrství s nálezy 14. a 15. století s několika chromatickými anomáliemi o mocnosti cca 5 cm, tvořenými propálenou červeně zbarvenou vrstvou, na které potom navazovalo souvrství s nálezy 16. a 17. století. Do nich byl zahlouben z poloviny porušený objekt prizmatického tvaru, obsahující několik zlomků keramiky, zvířecí kosti a drobné kousky mazanice. Jeho dataci lze na základě fragmentů okraje a dna s hnědě glazovaným vnitřkem, podle části

nádoby se zelenou a žlutou glazurou a několika tuhovanými zlomky rámcově položit do 18. století.

Jaromír Šmerda, Masarykovo muzeum v Hodoníně

Resumé

Hodonín (Bez. Hodonín). Národní Str. Mittelalter. Neuzeit. Rettungsgrabung.

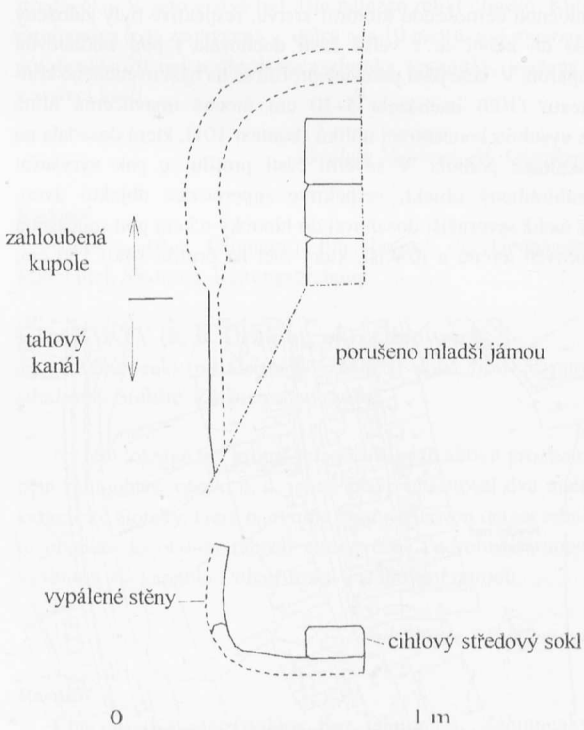
HOLUBICE (okr. Vyškov)

Dům č. p. 46. Novověk. Pec. Záchranný výzkum.

V červenci 2004 byla v obci Holubice, v zahradě domu č. p. 110 pana Franka, výkopem pro kompostovou jámu odkryta část pece. Její topeniště bylo původně zahloubeno do svahu a podélně rozděleno cihlovou příčkou, vybíhala z něj nejspíše původně dvojice tahových kanálů (obr. 7). Při začišťování se nepodařilo získat žádný datovací materiál. Pec byla ve východní polovině porušena mladším objektem; podle sdělení pana Franka bylo podobných pecí při zahradních úpravách porušeno ještě několik, a to v blízkosti dokumentovaného nálezů.

Chronologické a funkční zařazení nálezů je pro zlomkovitost zachycených situací problematické. Podle cihlové příčky pece je možné uvažovat o stáří středověkém, či spíše novověkém; zcela analogické pece odkryté v roce 1999 v obci Mokrá, č. p. 30, jsou materiálem datovány do 18.–19. století, kde jsou vzhledem k nálezům i situaci interpretovány jako povidlářské pece (Kos 2000). Podobná datace a účel se zdají nejpravděpodobnější i v případě pece z Holubic.

David Parma, ÚAPP Brno

Obr. 7. Holubice č. p. 46, novověká pec. Holubice, Kon. N. 46, neuzeitlicher Ofen

Literatura

Kos, P. 2000: Mokrá-Horákov, (k. ú. Mokrá, okr. Brno-venkov), Přehledy výzkumů 41 (2000), Brno, 173–174.

Resume

Holubice (okr. Vyškov). Kon. N. 46. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

HRADEC NAD MORAVICÍ (okr. Opava)

„Městečko“ a Zámecká ulice. Raný středověk. Sídliště. Záchranný archeologický výzkum.

V souvislosti s archeologickými výzkumy vedenými během roku 2004 v městské památkové zóně opavským pracovištěm AÚ AV ČR v Brně byly na obou zkoumaných polohách (viz příspěvky v oddílu „Halštat“) zachyceny pozůstatky slovanského osídlení ostrožny. V prostoru „Městečka“ se jednalo o kulturní vrstvu (?) mocnou až 50 cm, kterou prořezal výkop kanalizační přípojky. Zmíněná vrstva (kontext 116) zde nasedala přímo na „přechodný“ horizont, tvořený erodujícím skalnatým podložím. V rámci dostupné části vrstvy nebyl zachycen žádný archeologický objekt. Ze zmíněného kontextu bylo vyzvednuto 187 keramických fragmentů, které měly výrazně mladohradištní habitus (výzdoba rytými vlnicemi, cylindrická profilace hrdel, přídavky tuhy v keramickém těstě aj.), zvířecí kosti, mazanice, drobný fragment zkorodovaného železa a zbytky slepencové horniny, pocházející pravděpodobně z rozříštěné zrnotěrky či žernovu. Uvedenou keramiku lze rámcově datovat do 10.–12. století. Obdobná byla situace i na staveništi za místní církevní školou sv. Ludmily, kde byly na profilu základové rýhy začištěny pozůstatky slovanské kulturní vrstvy. Ukázalo se, že základy rušené kotelny prořezaly mocnou černošedou kulturní vrstvu, respektive byly založeny do ní, neboť se z velké části dochovala i pod základovou spárou. V celé jižní polovině profilu se na bázi uvedeného kontextu (100) nacházela 5–10 cm mocná tmavočerná hlína s vysokou koncentrací uhlíků (kontext 101), která dosedala na skalnaté podloží. V severní části profilu se pak vyrýsoval zahlobuněný objekt, respektive superpozice objektů dvou, z nichž severnější dosahoval do hloubky 65 cm pod současnou úroveň terénu a jižnější, který měl na profilu šířku 130 cm,

Obr. 8. Hradec nad Moravicí. Lokalizace výzkumů. Hradec nad Moravicí. Lokalisierung der Grabungen.

dosáhl do hloubky 90 cm. Kulturně lze nálezy z uvedených kontextů přiřadit mladohradištnímu období s intruzemi jednak proveniencí středohradištní, jednak halštatské. Při výzkumu v roce 1997 byly v těsné blízkosti nyní zkoumané polohy odkryty slovanské sídlištní objekty (2 pece a otevřené ohniště) a s nimi související artefakty, mj. mléční kameny. Vedle toho zde byl zachycen i kostrový hrob asi 7–8letého dítěte.

Pavel Stabrava, AÚ AV ČR Brno

Resumé

Hradec nad Moravicí (Kataster Opava) „Městečko“ und Zámecká Strasse. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

HRADEC NAD MORAVICÍ (okr. Opava)

Zámecká ulice 65. Raný středověk, novověk. Sídliště – město. Záchranný výzkum.

V říjnu roku 2004 proběhl drobnější výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 83/04) v souvislosti s výstavbou garáže při rodinném domku. Lokalita se nachází v spodní části Zámecké ulice, v linii zástavby lemující její západní stranu. Ze severu a z jihu sousedí s parcelami rodinných domů, v zadních partiích přechází ve výrazný terénní zlom (západní strana hradecké ostrožny).

Ve výkopech pro základové pásy bylo dokumentováno souvrství o mocnosti cca 2,2 m. Svrchní část lze přiřadit novověkým aktivitám na parcele, z vrstvy při spodní části byl získán nečetný keramický soubor, který lze obecně zařadit do středoaž mladohradištního období.

Zámecká ulice 65. Raný středověk, novověk. Sídliště – město. Záchranný výzkum.

V říjnu roku 2004 proběhl drobnější výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 83/04) v souvislosti s výstavbou garáže při rodinném domku. Lokalita se nachází v spodní části Zámecké ulice, v linii zástavby lemující její západní stranu. Ze severu a z jihu sousedí s parcelami rodinných domů, v zadních partiích přechází ve výrazný terénní zlom (západní strana hradecké ostrožny).

Ve výkopech pro základové pásy bylo dokumentováno souvrství o mocnosti cca 2,2 m. Svrchní část lze přiřadit novověkým aktivitám na parcele, z vrstvy při spodní části byl získán nečetný keramický soubor, který lze obecně zařadit do středoaž mladohradištního období. Spodní část dokumentovaného profilu zachytila pravěkou vrstvu (viz kap. Doba bronzová).

Marek Kiecoň, NPÚ, ú. o. p. Ostrava

Resumé

Hradec nad Moravicí (Bez. Opava), Zámecká Strasse No. 65. Siedlung. Mittlere und jungere Burgwallzeit. Siedlung. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Hradec nad Moravicí (Bez. Opava), Zámecká Strasse No. 65. Mittlere und jungere Burgwallzeit. Siedlung. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung